

2 TARTHATATLAN ILLETŐLEG KÉTSÉGBEVONHATÓ TANAIT

a Kárpátmedence históriájáról a középkor első kétharmadában.

2.2. A honfoglalást megelőző idôszak

2.1.1 Alaptétel: nincs kontinuitás a lakosság továbbélésében: (*Tabula rasa elmélet*) Pannónia és Magyarország a Kr.u. I. évezredben több ízben *majdnem teljesen lakatlanná vált.*

2.1.2. Pannónia romanizációja a római uralom megszûnése miatt nem fejezôdött be.

2.1.3. A római és hun uralom után egymást leváltó *germán törzsek töltötték fel a Kárpátmedencét.*

2.1.4. A germánokat követô avarok 250 éven át a térség vezető hatalma voltak

2.1.5. Az avarok *szlávokat telepítettek be Magyarországra* és a Balkánra.

2.1.6. Negyed évezredes fennállás után az avar birodalom nyom nélkül eltűnt *Eltehetően Nagy Károly irtotta ki ôket, aki azonban a szlávokat megkímélte.*

2.1.7. A IX sz-ban a honfoglalásig Nagymorvaország volt a Kárpátmedence vezető hatalma.

2.2A honfoglalás:

2.2.1. A besenyôktôl egy évtizeden belül *kétszeres vereséget szenvedett magyarok (mintegy 4-500000 fô)* éveken át tartó hadjárattal elfoglalták a Kárpátmedencét.

2.2.2 *A honfoglalók kb 200000 fônyi lakosságot (majdnem kizárólag szlávokat) találtak új hazájukban*

2.3A honfoglalás utáni idôszak.

2.3.1. Az augsburgi vereség után (955) a nomád honfoglalók letelepedtek.

2.3.2. Száz éven belül *kiképzôdött az árpádkor faluhálózata, tízezernél több fô az ország területén.*

2.3.3. *A letelepedett honfoglalók néhány évtized alatt elsajátították a szlávoktól a földmûvelést sôt a szôlômûvelést is.*

2.3.3. A keresztény hitre való áttérés Géza fejedelem alatt kezdôdött és Szt. István alatt fejezôdött be.

2.3.4. A XI. sz. közepéig az ország lakossága elérte az egymillió fôt. *(növekedési ráta: 4 ezrelék felett évenként)*

3 Cáfolatok és kételyek

az elôzô(2.) fejezet téziseivel szemben.

3.1.1. **A kontinuitás kérdése.** Pannónia népsûrûsége a római uralom elején Julius Beloch becslése szerint (4,5-5,0)/km² lehetett. A rómaiak tetemes létszámú katonaságuk eltartása miatt rá voltak utalva a kb. 200000 földmûves munkájára, akiket ôk pannonoknak neveztek. Az ôsparaszt lakosság átvette a római

2. verzió

3.) Korunk történelemtanításának tarthatatlan tézisei.

A cáfolatok dűlt betűvel írva.

Levas előreb.

3.1.A honfoglalást megelőző idôszakról

ladas az erdőben

3.1.1.A honfoglalók szlávokat találtak új hazájukban, akiket még az avarok telepíthettek be.

A IX.sz végén bejövô honfoglalók csak a peremvidén, az erdôs részeken és általában a rosszabb, kisebb hozamú földeken találtak szlávokat. Bizonyítékok:

a) A már említett Kniezsa² nemzetiségi térkép a XI. századból. 1.)sz. térkép.

b) A szlávok népvándorláskori európai elterjedését a szláv helynevek alapján feltüntetô 2.)sz. térkép (a német Jürgen Udolf szerkesztésében³) magyar Orületen kb. ugyanott mutat ki szlávokat, mint Kniezsa.

c) Az erdőtlen területek határa majdnem egybeesik a XI sz.-i nemzetiségi ...tárral

d.) A szlávok ugyan erdôlakók voltak de ôsi településterületükön, pld. a volt D.D.R. keleti részén, elfoglalták a legjobb erdômentes területeket. Teljesen egyértelmű a szorbok esete (4.)sz. térkép) A XII sz -ban, a német gyarmatosítás kezdetén, már sűrűn lakták jelenlegi lakóterületüket. Bár környékük kivágott erdeinek helyén német telepes falvak sokasága létesült és 800 éven át jól szervezett, igen kemény németesítésnek voltak kitéve. (Magyarországon összehasonlítható erejű nyomás nemzetiségre soha nem nehezedett) mégis létszámban és területben megfogyva ugyan, de mindmáig, fenn tudtak maradni.

e.) A szorboktól eltérően Mecklenburgban (5.)sz. térkép.) és a pirnai körzetben (6.)sz. térkép) a szláv ôslakosság nem maradt fenn.

f.) A bizonyításból a)-tól e)-ig nyilvánvaló, hogy a szlávság:

f1.) magyar nyelvterületen soha többséget nem képezhetett,

f2.) kiirtásáról szó sem lehet, mert akkor mindenütt ott volnának a helynevekben a nyelvi nyomaik, úgy, mint a volt D D.R. területén.

f3.) lehetetlen egy olyan elképzelés, hogy a szlávok a migrációjuk folyamán a jó földeket a magyarság részére üresen hagyták volna. A földeket a szlávok nem foglalhatták el, mert érkezésük előtt ült már ott valaki: a magyar paraszt.

3.1.2.1. Az avarok bejövetele és valódi erejük. Ókori és középkori forrásoknál egy-egy nép máról holnapra eltűnik. Magyarázatuk: (ha egyáltalán van) a nép elpusztult. Ilyen tévhit csakis az akkori történelemszemlélet következménye: *a források kizárólag az uralkodó népréteg sorsával foglalkoztak.* Ezek nem pusztultak el, de 1-2 évszázadon belül a többségben lévő *alsó néposztály nyelvileg asszimilálta* őket. Esetenkint egy új megszálló hatalom egy részüket kiirhatta, ami a maradék felszívódását meggyorsította. Az avarok története hasonlóan folyhatott le, de náluk különleges körülmények is közrejátszottak:

Az avar birodalom egy hatalmi vákuumban¹⁰, a germán törzsek Kárpátmedencén való átvonulása után jött létre. *Csak szerencsés helyzetének és történelmi körülményeinek köszönhetően majdnem 250 éves fennállását.* Vezető rétegüket, a Keleti Török Birodalomban fellázadt és onnan elmenekült "avar" őzadók nem túlnagy csoportját¹¹ megjelenésekor külseje miatt a közelmúltban letűnt, rettegett hunokkal tartották egyenlőnek. A marcona fellépésű menekülteknek¹² a gepidákat kellett volna Bizánc által nekik ígért új területeiből, Keletmagyarországról kiűzni. Ők azonban ismerve erejüket, a döntő ütközetet a longobárdokra hagyták¹³, akik megnyerték a csatát. Ezután még hatvan éven át lehet az avarok rablóhadjáratairól hallani Portyázásaikon, ^{ezt az időszakot} hogy többnek látszódnak (a sokaság félelmet kelt), a Balkánon maguk előtt terelték az ottani erdőkben tanyázó szlávokat¹⁴. A bizánci császárságból ^{a rabló hadjáratok felgyámolása} ezalatt állandó zsárolással évi 80-ról 200 ezer aranyra emelkedő sarcot tudtak kicsikarni. 626-ban bekövetkezett vereségük véget vetett az aranygyűjtés korszakának. Kincseik majdnem 200 év múlva Nagy Károly kezeibe kerültek. *

3.1.2.2. Az úgynevezett "griffes-indás" későavar kultúra és az onogurok bejövetele. A griffes-indás elmélet és az onogurok bejövetele körül a vélemények eltérőek, ezért a velük kapcsolatos állásfoglalás nem a tarthatatlan, hanem a *kétes* tételek (4. fejezet) tárgyalásához tartozik.

3.1.2.3. Az avar hatalom bukása Az avarok család nélkül érkező, menekült csapata a Kárpátmedence békés környezetében hamarosan elvesztette harcias, nomád jellegét. Nemosak nyelvük, de külsejük és életvitelük is megváltozott. A rablóhadjáratok elmaradtak. Teljesen rá voltak utalva a bennszülött parasztságra. Eltartásuk a lakosságnak, (mert az avarok kevesen voltak) nem is okozhatott túlságos megterhelést. A békés élet következménye teljes elpuhultságban¹⁵, az ellenséges támadással szembeni tehetetlenségben¹⁶ mutatkozott a VIII-IX sz. fordulóján. Nyelvüket már jóval azelőtt levethették, mert 2 és fél évszázados uralmuk nem¹⁷ *hagyott nyelvi emléket* maga után, annak ellenére, hogy a vezető rétegük nyugatdunántúli rezervátuma¹⁸ a honfoglalást megérte. *A magyar monda és mesevilágban* (ellentétben a 80 évig tartó hun uralommal) *semmi nyomuk nincs.*

A múlt század magyar történetírása, (mely napjainkig semmit nem változott) azt állította, hogy az avar nép elpusztult²⁰. Ezt az elméletet a külföld, elsősorban szomszédaink történészei nagy lelkesedéssel magukévá tették. Ezzel szemben:

3.1.2.3.1. *Nem lehet szó avar népről, csak egy családok nélkül a Kárpátmedenoébe érkező avar csapatról, melynek utódai hamarosan asszimilálódtak, de kétszáz éven át az uralkodó osztályt képezték*

3.1.2.3.2. *A köznép az avarok érkezésekor már a Kárpátmedencében élt. Az avarok itt többségében megtelepedett, falvakban²¹ élő, földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkozó²² lakosságot találtak.*

A népsűrűség nagy volt, amit hatalmas, több ezres temetők igazolnak²³. Az avarokori temetők túnyomóan feltáratlanok, kivált a nagy temetők, melyeknél csak a terület elenyésző része van megkutatva.

○ 3.1.2.3.3A VIII.-IX. sz. fordulóján következett a végső leszámolás az avar uralommal, mely addigra belső szétzüllése következtében²⁴ majdnem véráldozat nélkül került frank uralom alá. Két évtized alatt (a rablóhadjáratokkal és büntetőexpedíciókkal együtt) nyolc kisebb-nagyobb frank és egy bulgár hadat vezettek az avarok ellen,²⁵ de öldöklés alig volt, mert az avarok részéről *nem ütköztek²⁶ ellenállásba.*²⁷ Annyira nem volt harc hogy még az évszázadokon át összehordott kioseik elrablásakor sem tettek kísérletet annak védelmére²⁸. Az első hadjárat hadifoglyainak többségét a frankok hazaeresztették, az avar vezetők védelmére pedig rezervátumot létesítettek.²⁹ Ha a hadak útján alig volt vérontás, akkor a Kárpátmedence nagyobb része, ahová a katonák be sem tették a lábukat, a lakosság elpusztítása szempontjából szóba sem jöhet. *Népiirtás tehát az avar birodalom felszámolásakor a források³⁰ tanúságtétele szerint egyáltalán nem történhetett. A nyelvileg már asszimilálódott, elpuhult és vezetésre még vazallusként sem alkalmas felső réteg egy évszázadon belül teljesen alámerült a köznépben³¹.*

3.1.3..A Kárpátmedence lakossága az avar hatalom megszűnte után.
A lakosság csekély, de nem jelentős veszteséggel tovább élt. Bizonyítékok:

3.1.3..1. Avar korból árpádkorba átnyúló települések. Az ősi településeknek csak 1-2 %-át vizsgálták meg eddig régészeti szempontból. Legtöbbet Mesterházi Károly Hajdú-Bihar megyében³²

3.1.3..2. Az avarokori temetőkbe való temetkezés számos esetben nem szűnik meg a VIII.sz. végén hanem folytatódik a IX és a X sz -ban.³³ Ez a körülmény igazolja egy-egy falu, valamint az avarokori lakosság folyamatos továbbélését, az átmenetet az avarokorból az árpádkorba.³⁴

3.2. A honfoglalás.

4

A magyar történelemírás hitvallása: A nemzet kizárólag a honfoglalók és az általuk elmagyarosított kárpátmedencei őslakók leszármazottja³⁵A tézis elfogadhatóvá tételéhez a bejövőknek számban túl kell szárnyalnia a bennlakókat. A tant a mai napig fenntartja a magyar történelemtudomány. Réllhatatossága sokba került a magyarságnak.

3.2.1. A honfoglalók száma jelenti a magyar történetírás megoldhatatlan problémáját, mert az említett okból ragaszkodni kell középkori forrásaink fantázia diktálta magas számadataihoz. *Az érvényben lévő 'Győrffy féle félmillió'*³⁶ szám tarthatatlan, mert:

3.2.1.1. A honfoglalókkal összehasonlítható népvándorláskori hódítók (felsorolás 2 fejezet. 10 sz. jegyz.) legnépesebbjei alig haladták meg a 100000-es létszámot. Általában jóval kevesebben voltak. Az előforduló számadatok becslések. Egyetlen törzset számláltak meg a népvándorláskor (szükségből): a vandálokat.³⁷ Győrffy idézett művében (Einwohnerzahl... 7. old.) a honfoglalók számára vonatkozóan 18 számot sorol fel, melyek magyar történelemírók megfontolásai alapján jöttek létre. A becslések 70 ezer és 1/2 millió között mozognak. Legrealisabbnak a legalacsonyabb szám látszik (Mályusz Elemértől, megokolás később) Statisztika: a történetírók közül öten 70-100.000-re becsülték a honfoglalók számát (köztük van az útvonalat jól ismerő orosz Danilevsky); heten 2-300 ezres létszámot tartottak helyesnek, hat szerző (köztük maga Győrffy is) 1/2 milliós armadával fogaltatták el a Kárpátmedencét. Krónikásaink "adataiból" egy egész millió honfoglaló lenne kiszámítható. Külföldi történelemírók derülnek a legalább tízszeresen eltúlzott számokon. (Külföldi kortársak adatai ugyanolyan eltúlzottak). Mint a későbbiekből látni fogjuk *a félmillió honfoglaló is valjességgel lehetetlen*, és nem elég egy többség kialakítására a Kárpátmedencében találtakkal szemben: nem ők alakították volna át a Slávokat, hanem azok őket.³⁸

3.2.1.2. Összehasonlító adatok: A legkisebb hódító csapat 20000-es, a legerősebb valamivel több mint 100,000-es összlétszámú volt.³⁹ Maguk a támadó⁴⁰ lovas seregek még a török időkben sem emelkedtek tízezer fölé. Az út és terepviszonyok ritkán mozgattak százezres seregeket. Ilyenkor általában vízi utat használtak. Például Atilla a katalauni ütközet felvonulásához felhasználta a Dunát. Ugyanosanak a dunai szállítást vették igénybe a törökök a mohácsi csata előtt és Bécs ostrománál. Hasonlóképp Nagy Károly pannóniai hadjáratánál, bár serege jóval kisebb volt.

3.2.1.3 *A seregek nagyságát az útállapotok, valamint az utánpótlási nehézségek korlátozták.* A népvándorlás többi hódítójával való összehasonlítás (38 sz. jegyzetben néhány példa) alapján kinondható, hogy *a honfoglalók százezernél kevesebben lehettek.*⁴¹ Szó sem lehetett szolgák magukkal viteléről,

akiket a korabeli arab utazók⁴² leírása szerint a magyarok Lebédiában és Etelközben az erdőkben lakó szlávok soraiból szedtek össze. Miután a XI sz. szolganevei között alig van szláv név (bevezetés 11 sz jegyzet), a magyarok etelközi szolgálóikat nem hozhatták magukkal.

3.2.1.4. A történelmi körülmények lehetlenné teszik egy nagy honfoglaló sereg létrejöttét. 889-ben Lebédiában, majd 895-ben Etelközben, tehát hat éven belül két ízben törtek rájuk a besenyők. Szálláshelyeiket midkét esetben menekülésszerűen kellett otthagyni és több mint 2000 km távolságban végleg megtelepedni. Kérdéses, hogy családjaikat milyen arányban tudták elmenekíteni? A magyarok meg sem kísérelték a besenyőkkel szembeni ellenállást. Félték tőlük. Félelmük csakis számbeli kisebbséggel magyarázható. A besenyők hasonlóan viszonyultak a kunokhoz. Lélekszám szerint tehát Kun > besenyő > magyar a sorrend (kisebbedő sor) tehát a kunok számának ismeretében meghatározható volna a honfoglalók száma. Sajnos, a kunokat sem számolta meg senki, de feltehető, hogy nem voltak másfél százezren, (ezt a létszámot egyik hódító sem közelítette meg) a honfoglaló magyarok pedig kevesebben lehettek százezernél.

3.2.1.5. A honfoglaláskori sírok aránya az avarokori sírokhoz.⁴³

3.2.2. A honfoglalók 200 ezer őslakost találtak a Kárpátmedencében.⁴⁴

¹Szlávokat is, de többségben magyar parasztokat. Indokolás: a szlávok erdőlakók voltak (18. sz. jegyzet) amint erről középkori arab utazók több ízben beszámoltak. Az erdők tisztásain kezdetleges földműveléssel és állattenyésztéssel tartották fenn magukat. Migrációjuk is szinte észrevétlenül, az erdőben történt. Csak ott telepedtek meg nyílt terepen, ahol a parasztság járványok, rablóhadjáratok vagy tömeges elköltözés következtében erősen megritkult. Így történt a Balkánon is. :L. idézett mű 328 és 329 o. Az avarokról nehéz ötélelni, hogy valaha is telepítéssel törődtek, mert túl kevesen és alkalmatlanok voltak egy birodalom kemény kézzel való vezetéséhez, amit dicstelen bukásuk is beigazolt. (Az avarság számáról és erejéről bővebben a 3.1.3 és 3.1.3.1. pont alatt),

²István Kniezsa Ungarns Völkerschaften im XI. Jahrhundert Budapest, 1938 Térképmelléklet. Másfél évszázad alatt nem változik a nemzetiségi eloszlás lényegesen. A szlávok azért nem áraszthatták el úgy Magyarországot erdőmentes területeit mint a Balkánt, mert a Kárpátmedence földművelésre alkalmas területe akkor már magyar nyelvű parasztsággal volt telítve.

³Jürgen Udolf: "Zum Stand der Diskussion um die Urheimat der Slaven (1978) 24. old.

⁴3 }###sz.térkép.

⁵J Marquart Osteuropäische und ostasiatische Streifzüge. 466. old. Gaihani arab utazó leírása a szlávokról: a szlávok környéke egy tágas vidék tele fával, és ők többnyire a fák között laknak. "Szöleik és bevetett földjeik nincsenek". Ugyanezen az oldalon értelem szerűen ugyanígy ír a szlávokról egy másik arab író: Ibn Rusta

⁶Ernst Kirstein 2. alatt idézett mű 360-61 old. "A szlávok érdeme a szántóföldek behatolása az erdők közé ezért a D.D.R. keleti részén a német irtásnevek hiányoznak. I {5. sz.} térkép. ...Az élelmezés alapja...Méhészkedés az erdőkben és halászat, ehhez a szerény keretek közötti földművelés az erdők parkszerűen irtott nyiladékaiban Exporttermékként (menyéprémeken kívül) csak emberek jöhettek számításba, akik a szlávok szaporasága és a nemzetségi ellentétek miatt nagy számban állottak rendelkezésre. ...Az első kereskedők, akik a szlávok vidékére behatoltak, rabszolgakereskedőknek tekinthetők.

7 A 4.) sz. térkép a "Siedlung und Verfassung der Slaven." c. 1960 -ban Herbert Ludat kiadásában megjelent mű. "Die slavische Siedlung im sorbischen Gebiet" c. fejezetéből származik. (Herbert Helbig től)

8 Magyarországon egyik nemzetiségre sem nehezedett hasonló erejű és oly sokáig tartó nyomás.

9 Az 5.) sz. térkép a 8. alatt idézett mű "Grenzwälder und slawische Burgwardbezirke in Nordmecklenburg" c. fejezetéből, Franz Engel-től. A szlávok itt a szorbokkal ellentétben azért nem maradtak meg, mert a német falvak közéjük tudtak települni.

10 A 6.) sz. térkép az idézett mű 8. alatt említett fejezetéből. A szlávok ezen a területen alacsony lélekszáma és kis területi kiterjedése miatt nem maradhatott fenn.

11 A Nyugatrómai Birodalom szétesett. Bizáncot élet-halál harcai (arabok később a perzsák ellen) kötötték le. Az avar uralomnak az új nyugateurópai nagyhatalom, a Frank Birodalom (Nagy Károly) vetett véget

12 Az avarok uralmuk tetőfokán sem voltak erősek, valószínű nem voltak többen, mint ezren. Walter Pohl ír első megjelenésükkor 558-ban, a bizánci császári udvarban feltűnést keltettek (Joh. Malalas 489. old.), és el tudták hitetni magukról, hogy ők avarok, holott Theophylaktos görög történétíró szerint varchunok voltak. Majdnem 200 éven át nem vezettek hadi portyákat, de békén hagyták őket. Mikor Nagy Károly elég erősnek érezte magát a velük való leszámolásra, táborot ütött az akkori határt képező Enns nyugati partján, és három napon át imádkozott seregével együtt a győzelemért. (Zu den Awarenkriegen unter Karl dem Grossen Von Peter Csendes) Rájtatosság közben érte el a hír fiának Pipinnak diadaláról; ezután indult el a serege, mely egyáltalán nem ütközött ellenállásba

13 Ludwig Schmidt Die Ostgermanen 541-542 old.: A döntő csatát a Duna-Tisza közén vívták a longbárdok a gepidákkal, mielőtt az avarok Bizánc engedélyével a mai Bulgária északi részén, a Duna partján "vonultak fel."

14 E. Kirstein idézett mű 329. old. (a Balkán elszlávosodásáról): "A szlávok nem a rómaiak útjain, hanem észrevétlenül kerültek a hegyvidékekre, ahol csak egy szűkös földművelés lehetséges, a szlávokra jellemző állattenyésztéssel az erdei réteken..... Itt az erdővidékek (szlávokkal való lassú) elárasztásáról van szó.

15 Josef Deér 16 jegyzetben idézett mű 371 old., forrás: Theophanes 271. old. és 293 old

16 Josef Deér: Byzanz und das abendländische Herrschertum Verl. Sigmaringen 1977, cikk a 285.

17 Karl der Große und der Untergang des Awarerreiches 338. old.: az avaroknál nagyfokú erkölcsi züllés és degenerálódás mutatkozott. Amikor Krum bulgár kán a frankok előtt a Tiszántúlra menekült avar maradványokat uralma vonta, megkérdezte a foglyokat: "Mivel magyarazzátok az uralkodótok és az egész népetek bukását?" A válasz: "Mert a vádaskodások sokasodtak, ezért a bátor és okos embereket kiirtották. Gonosztevők és tolvajok egyezkedtek a bírakkal. Ehhez járult az iszákosság, mindig több lett a bor és az emberek részegessé váltak. Továbbá, a megvesztegetés és a kufárkodás, mindenki kereskedőnek adta ki magát, azután egymást kölcsönösen becsapták."

17 Josef Deér uo 339-340 old. A gyepük megerősítését egyáltalán nem védték. Ezek legénysége a frankok megpillantásakor egyszerűen elfutott. A háborús célokat (a frankok) "sine laesione, sine omni incommodo, absque bello" tudták elérni (minden ellenkezés, minden kellemetlenkedés vagy harc nélkül) Az avarok között nem volt senki aki ellen mert volna állni. Egyetlen erődtésnél a legelső hadjáratban a délről jövő hadoszlopnál volt csak ellenállás. A hadjáratot követő rablás sem ütközött ellenkezésbe. (Források felsorolása a 30. sz. jegyzetnél)

18 Kniezsa i. mű 104. oldal

19 Josef Deér uo 362 old.: A rezervátum avarjai kétségtelenül megérték a IX-X. század fordulóját, tehát a honfoglalást

20 Györffy###

21 Bálint Csanád: Die Archeologie der Steppe. Böhlau Verlag, Wien 1966. old. Földbe mélyített, négyzet alapú házakban laktak fa födém szerkezettel. Kemencéik kőből, vagy égetett agyagból voltak. Kenyér sütéshez sütőharangot használtak

22 Bálint Cs. idézett mű: 167. o. A sírokban talált számos sarló utal a paraszti népekre. Az állatcsontok között túlnyomóan marhacsontokat találtak, ami szántóföldes földművelést feltételez.

23 Erre vonatkozóan az id. mű 166. oldalán (29sz jegyz.) ezt írja Bálint Cs: Amennyiben egyes jól feltárt vidékeken (Tiszasasvári, Kiskőrös, Komárom, ahol a mostani települések körül helyenkint 10 temetőt is találtak) a későavar sírokat mind a 8. és a kezdődő 9 századra kelteznék, úgy ezekre a helyekre olyan népsűrűségi adatok jönnének ki erre a korszakra, mint amilyenek a Kárpátmedencében a későközépkorban fordultak elő.

24 Mint 15 sz jegyzet: u. o. 338-339 old Suidae Lexikon, kiadó Ada Adler, Lipsiae, 1928. S 483.

25 Idézett mű 292-293 old A frank hadjáratok közül 3 büntető expedíció volt és kettő a hring kirablására irányult, de a "hadjáratok általában ugyanazon az útvonalon mozgtak, így nem érinthették az ország területének még 50%-át sem.

26###

27, Josef Deér mint 23 jegyzet 339. old. Az avarok 791-ben nemcsak az Enns és a Bécsi Erdő, de a Bécsi Erdő éjjs a Rába közötti területet is a legkisebb ellenállás nélkül átengedték a frankoknak

a. o. 341. old A hring kétszeri elfoglalása a legkisebb ellenállás nélkül történt

29 u. o 351-352 old. 805-ben a Rába a Fertő tó és a Duna között.

Deér forrásai a 16 sz jegyzethez (id mű 340. old): Annales regni Francorum anno 791 88. old.; Annales qui dicuntur Einhardi anno 791 s 91 Annales Guelferbytanorum pars altera anno 791, S 45 ; Annales Laureshamenses anno 791. S. 34

31

32; Mesterházy K: Településtörténeti adatok és a honfoglaló magyarok életmódja 13-22. old. tábl.: 114 ősi települést vizsgált meg Hajdú Biharban terepjárással, ebből 19 IX-X sz-i tehát korokat áthidaló, 4 nem volt lakott a honfoglalás után, 37 pedig utána (a maradék későbbi). A települések 1-400 évig voltak lakottak.

33 László Gyula és Makkay János tesznek említést honfoglalás után továbbhasznált régi temetőkről Szőke Béla: a Régészeti Tanulmányok 1962 évf.-ban a következő ilyen temetőket említi 29. old. Felsőajtó, (Csehszl.)

31o Tápé, 32. old. Vukovár 35-36. old árpádkorra jellegzetes fejékszerek (pödröttvégű karikák) avarkori temetők szélső sírjaiban (25 ilyen temetőt sorol fel.) 36. old. Dolni Vestonice (Morvaország); 38. old Szentes-Szt László; 53. old 19 honfoglaláskori temetőben avarkori gyöngyök

34 A középkor első felében nehezen képzelhető el, hogy valakit egy idegen fajta temetőjében földeltek volna el

35 Mesterházy Károly i. mű. 31j. 7. o. "A XIX. sz. első felének kismemesi történetírói szemében csak egyféle honfoglaló létezett: a szabad magyar harcos, a vitéz katona. A társadalom ..... a nemesek társadalma volt. A szolga elemet a meghódított szlávok.... alkották volna."

36 Györffy Gy. Einwohnerzahl und Bevölkerungsdichte in Ungarn bis z. XIV: Jh 7. o..

37 A vandáloknak Gibraltárba érkezve hajóterre volt szükségük. Az aggastyántól utolsó csecsemőig véghezvitt népszámlálás 80,000 összlétszámot eredményezett. Mégis ez a kis nép a sikeres áthajózás után meghódította egész Északafrikát, sőt, néhány évtized múlva Itáliát és Rómát is be tudta venni

38 Nem lehet büntetlenül a honfoglalók nyelvi átalakító képességével dicsekedni. Szomszédaink várják könnyelmű kijelentéseinket, s rögtön le is csapnak rá. Egy példa a közelmúltból : 1992 január-februárjában (7. sz febr 7), két nagy példányszámú nyugati hetilapban: a francia Nouvel Observateur ben és a német "Die Zeit"-ben egy kaliforniai egyetemi tanárral, a genetikus Cavalli Sforza-val készült interjú. Előző évben ez az úr Budapesten járt, és az interjú magyar vonatkozású megállapításait a Tudományos Akadémián szedte össze. A két A 2 újságcikk tárgya a genetika volt. A professzor úr hosszasan kifejtette, hogy minden nép és minden emberfaj egyenlő értékű. A nyelvek megfelelnek a lakosság faji, genetikai összetételének. Van azonban egy kivétel és pedig a magyarság. Genetikailag a nép összetétele megfelel az európai átlagnak. A honfoglalás után a számban elenyésző magyarok rá tudták erőszakolni ázsiai nyelvüket, (mert katonailag erősek voltak), a többségben lévő románságra. Történt pedig mindez a középkorban, amikor a nyelvek egyetlen forrása az anyától

tanult anyanyelv volt. Az eset megmosolyogni való lenne, csak a közeli múltunkban támasztottak már áltudományos elméletek alapján Magyarországgal szemben eredményes területi követeléseket.: Cavalli Sforza úr válással a levélben feltett kérdésre, (hogy hogyan tudták ezt az egyedülálló megerősökölést a magyarok iskolázás és médiák nélkül kivitelezni), mindmáig adós maradt.

39 A legkisebbek közé tartozott a hunoknak a Nagyalföldön megszálló részlege, az Atilla köré csoportosuló 5000 lovas (20000 fő) A hunoknak ezenkívül még legalább két másik csoportja volt a hatalmas birodalomban. A keleti és a nyugati gótok 100000-en felül lehettek, a besenyők hasonlóképp. A kunok lehettek százhuszezen is. Az angol-szászok még többen voltak, de víziúton jutottak el Angliába. A legtöbben mégis a frankok lehettek. A burgundokkal együtt fél milliónál is többgermán (túlnyomóan frank) költözött Franciaországba. Több hullámban áramlottak be a szomszédos germán területekről. Ők is felszívódtak az 5-7 milliós gall-római lakosságban.

40 Mitteilungen der österreichischen geografischen Gesellschaft Jg. 1975 154. old. Die wirtschaftlichen Voraussetzungen der schnellen Beweglichkeit ungarischer Truppen im 17. Jahrhundert. Von István N. Kiss A 17. századból vett példák azért alkalmasak az összehasonlításra, mert akkor a lovas csapatok nagyságáról már egészen pontos adatok álltak rendelkezésre, az útviszonyok pedig nem voltak sokkal jobbakként, mint a honfoglaláskor. A harcoló katonák száma Bocskay, Bethlen, I. Rákóczi György seregeiben ritkán érte el a 10,000-et (amely szám még 1-2000 segédalakulatbeli katonával megtoldandó.)

○ Százezer lovas rendkívül nehéz előnyomulására a kora középkor úttalan körülményei között az ittkövetkező gondolatmenet mutat rá

- a) Napi átlagos menetteljesítmény a szeppén alig lehetett több 25km- nél
- b) Folyókon való átkelés ideje nem kalkulálható (esetenként több nap szükséges)
- c) Egy út nélküli erdőn csak sorba fejlődve, egyesével lehet áthatolni. Ez azt jelenti, hogy a százötvenezer ló (mert tartalék is szükséges) 600 km hosszú menetoszlopot tenne ki. (lovanként 4 m-nél kevesebbet nem lehet számolni, mert lépni is kell) Természetesen 600 km úttalan, összefüggő erdő nem fordult elő akkoriban sem, de 100 km igen Vegyük pl a Kárpátokat. Ha itt az úttörő napi 5-10km-t megtéve 10-20 nap alatt átér a túlsó oldalra, úgy a nyomában jövők már megtehetnek 15-20 km-t naponta, de egyesével. A 100 km erdőben 25000 ló menetel egymás nyomában és pedig 5-7 napon át, tehát az armada áthatolásához 30-40 nap szükséges. Ehhez adandó az úttörés 10-20 napja, ami összesen 40-60 napot tesz ki, ami a legkisebb időszükséglet számítási példája. A számok legalább négyel szorzandók félmillió lovasnál, ami durván legalább egy fél évet tesz ki.

Az erdőn való átkelés nehézségére történelmi példa: Kr u 14 ben 4 római légió pusztult el Varus vezetése alatt Westfália erdeiben. Négy római légió kb 20,000 gyalogos és 1200 lovas 17-18 km hosszú menetben (erdei úton) menetelt. A lesben álló germánok utolsó emberig lemészárolták őket. A számadatok Varus tragédiájáról Hans Dellbrück: Geschichte der Kriegskunst c. művének II. kötet 69 oldaláról.

42 Magyarokról és szlávokról I J. Marquart: Osteuropäische und ostasiatische Streifzüge Leipzig 1908 466-9. o. idézi Gurdezi arab utazót Kuun Géza fordításában. "A magyarok (háborúban) legyőzik a szlávokat és ruszokat, foglyul ejtik őket és eladják a bizánciaknak." (467. o.) Id. mű azonos oldalán Gurdezitől a szlávok erődépítéséről is értesülünk, "mert a magyarok bármikor betörhetnek ..... Ha a magyarok jönnek, ezekbe a várakba vonulnak vissza a szlávok"

43

44